

ється контроль результатів навчання (тестування), оцінюється діяльність та переглядаються результати виконаних завдань здобувачів освіти, здійснюються коментування, організація ефективного спілкування педагогічних працівників із здобувачами освіти в режимі реального часу.

На допомогу педагогічним працівникам під час дистанційного навчання прийшла програма «Zoom», яка призначена для організації відеоконференцій з використанням засобів з функціями групових чатів та дзвінків. За допомогою цієї сервісної програми проводяться онлайн-заняття та вебсемінари (вебінари) між педагогічними працівниками та здобувачами освіти Центру. Отже, під час проведення онлайн-занять педагогічні працівники використовують такі можливості «Zoom», як: планування занять заздалегідь і можливість запрошувати учасників; функція демонстрації матеріалів на робочому столі персонального комп'ютера під час занять; організація загальних і приватних чатів для листування та обміну матеріалами.

Для надання якісних освітніх послуг учасникам освітнього процесу педагогічні працівники використовують сервіс «Google Meet», де проводять високоякісні й безпечні відеозустрічі та дзвінки. Цей сервіс доступний для всіх користувачів і пристроїв. У «Google Meet» підпрацівник працює разом із групою над завданнями та спілкується з ними особисто.

Інші онлайн-інструменти, які використовуються в Центрі під час проведення дистанційного навчання: «Microsoft Teams», «Padlet, Lino It», «На урок», «Всеосвіта», «Google Forms», «Skype» тощо.

Не зважаючи на всі складності, які виникли за осанні роки, педагогічні працівники Комунального закладу «Чернігівський центр професійно-технічної освіти» Чернігівської обласної ради продовжують роботу над удосконаленням майстерності викладання уроків за допомогою онлайн-інструментів в умовах війни та повоєнного відновлення.

ЕСТЕТИЧНИЙ КОМПОНЕНТ ПІДРУЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Голуб Ніна,

доктор педагогічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу
навчання української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

ninaholub777@gmail.com

Методики компетентнісного навчання мови, над розробленням яких упродовж багатьох років працює авторський колектив наукових співробітників відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України, спрямо-

вані на реалізацію нових освітніх цілей і завдань, відповідно до яких мову необхідно вивчати максимально наближено до життя, а не занурувшись у глибини й складнощі лінгвістичної теорії. З огляду на це увага українських лінгводидактиків сфокусована на суспільні функції, які мова виконує і завдяки яким вона живе й розвивається. А носії мови забезпечують цей розвиток, зокрема, усвідомленням того, що мова визначає кордони держави й стоїть на сторожі її (державотворча функція), засвідчує належність носія мови до нації, народу (ідентифікаційна), забезпечує процеси мислення, пізнання й комунікації (мислетворча, пізнавальна і комунікативна функції), зберігає і відтворює багатовікові культурні надбання народу (культурологічна) та ін. Не менш важливою є естетична функція мови.

Естетичний компонент, як і емоційний, за спостереженнями дослідників, останнім часом набирає ваги, оскільки естетичні «стандарти й стратегії украї важливі для забезпечення економічної та соціальної стабільності людей та бізнесу» (Браун, 2023, с. 21). Відповідно з'явилися поняття естетичного інтелекту й естетичної емпатії.

Розмірковуючи над терміном «естетика», П. Браун зазначає, що зазвичай його використовують для опису того, який вигляд мають речі. Однак це слово, на думку дослідниці, «стане ще кориснішим, якщо ми охопимо його повне значення, що простягається набагато далі, ніж візуальна елегантність» (Браун, 2023, с. 18–19). Отже, поняття естетики розглядаємо як насолоду, «яку яку ми відчуваємо від сприйняття об'єкта чи взаємодії з ним завдяки своїм органам чуття» (Браун, 2023, с. 19), а естетичний інтелект як «здатність розуміти, інтерпретувати та виражати почуття, викликані певним об'єктом або досвідом» (Браун, 2023, с. 19).

Естетичне наповнення підручника, на нашу думку, сприяє зміні мотивації у вивченні мови, учні розглядають мову не лише з позиції функційності, але як джерело отримання вражень, відчуття насолоди.

Естетична функція дає розуміння того, що «слова, які ви обираєте» для опису чи розповіді, – важливі. Привернення уваги до слів, які передають певне емоційне значення, «допоможе зрозуміти тонкощі людських переживань» (Браун, 2023, с. 201).

Тому в підручниках для 5, 6 класів нової української школи і в процесі роботи над навчальною книжкою для 7 класу ми привертаємо увагу учнів до естетики кожної сторінки, дібраних світлин і малюнків, дизайну таблиць і схем, а також текстів і слів у них. Зокрема, пропонуючи такі запитання і завдання:

1. Що маємо на увазі, коли говоримо «красива людина», «красива природа», «красиві вчинки», «красивий будинок»? Як розуміє красу мови авторка? 2. Яка музика дає вам відчуття насолоди, а яка – надихає? Згадайте пісні та музику, яку вам приємно слухати. 3. Напишіть есе «Дивовижний світ української природи», «Дивовижний світ казки». 4. Чому автор надає перевагу саме цьому слову? 5. Яке з пропонуваних у дужках слова найкраще характеризує (чи розкриває) вчинок (людину, предмет)? 6. Котре із цих слів ви не хотіли б застосувати до себе? 7. Які слова передають враження від побаченого / почутого? 8. Як би ви описали красу? (Голуб, Горошкіна, 2023) та ін.

Прагнення викликати сильні почуття у процесі перегляду підручника, прочитання тексту, ознайомлення зі схемою чи таблицею умотивовані тим, що в стані захоплення

естетикою навчальної книжки у школярів зростає пізнавальний інтерес, бажання бути активними, налагоджувати позитивну взаємодію, проявляти власну творчість і відчувати задоволення від усього цього.

Як свідчать дослідження, «естетика має значення» у бізнесі й економіці, адже «від народження ми наділені набагато більшим, ніж собі гадаємо, естетичним інтелектом, і його, як і всі м'язи, потрібно тренувати» (Браун, 2023, с. 246). Підручник є важливим засобом закладання естетичних підвалин у шкільному віці. Систематична робота з формування естетичного інтелекту сприятиме також появі в учнів потреби сприймати красу, адже «краса притаманна душі кожної людини і вона може увянути-ся, якщо утверджувати її в нашому житті і світі, а думки зосереджувати так, щоб чіткіше її сприймали». Відповідно доля істини є в думці, що «краса думки творить красу душі» (Темплтон, 2022, с. 52).

Використані джерела

- Браун, П. (2023). Естетичний інтелект: як його розвинути й використовувати в бізнесі й житті. Пер. з англ. Я. Машико. Харків: Фабула.
- Голуб, Н., Горошкіна, О. (2023). Українська мова: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Освіта.
- Темплтон, Дж. М. (2022). Всесвітні закони життя. 200 вічних духовних принципів. Пер. з англ. Орислава Бриська. Вид 2-ге. Львів: Априорі.

ЗНАЧЕННЯ ВАРІАТИВНОГО ПІДРУЧНИКА В УМОВАХ ВІЙНА ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Гриценко Олександр,

аспірант,

Сумський ДПУ імені А.С. Макаренка,

м. Суми, Україна,

 catamaran@ukr.net

Під час війни у векторі надання допомоги переміщеним сім'ям держава має підтримувати права своїх громадян на свободу, усебічний розвиток, творчість, інформованість, доступну й якісну освіту тощо. Незалежно від того, де знаходиться українська дитина, вона має навчатися за національними освітніми програмами та стандартами, але ж з різними формами подання навчального матеріалу (паперовий, електронний носії) або з відмінним (варіативним) наповненням змісту навчального засобу.

Безпосередньо термін «варіативність» обумовлює можливість варіювання (коригування) певних характеристик, властивостей чи ознак у побудові якихось структурних організацій, що призводить до трансформації їх змісту і/чи форми за намірів